

DE 'VIJFDE COLONNE'

maand tevoren door de vondst van de z.g. Butting-enveloppe gebleken dat kaderleden van de RDG een eigen spionage-organisatie gevormd hadden. Wie zich tegen een buitenlandse vijand verweert, kan geen binnenlandse dulden. Op zichzelf was het begrijpelijk, ja verstandig, dat de overheid, geen risico's nemend, besloten had om uit de rijen van hen die met het Derde Rijk sympathiseerden, de vooraanstaanden te internen. Deze beperkte voorzorgsmaatregelen werden evenwel volkomen overspoeld en meegesleurd door een enorme golf van primitieve Vijfde-Colonne-angst welke in het gemoedsleven van miljoenen naar boven kwam. Die irrationele component werd niet door de rationele in toom gehouden – precies omgekeerd: beide componenten versterkten elkaar, en zulks in de dagen en weken waarin Hitlers legers West-Europa onder de voet liepen, niet alleen in Nederland maar, zoals ik eertijds beschreef, ook in België en Frankrijk, in Engeland en de Verenigde Staten, ja in enkele republieken van Zuid-Amerika.

*

Die rode mei werd even na half zes boven Den Haag een Duits transporttoestel door granaten van een batterij luchtafweergeschut getroffen. Het verloor een vleugel en stortte brandend neer in een straat van het Bezuidenhoutkwartier, vlak bij het Centraal Luchtvaartbureau. De brandweer bluste het vuur, personeel van het Luchtvaartbureau ging in de resten van het toestel op onderzoek en trof er een leren tas in aan, een soort militaire kaartentas, waarin zich allerlei Duitse documenten bevonden. Die tas werd eerst doorgegeven aan de commandant luchtverdediging, generaal Best, vermoedelijk om kwart voor zes.¹ De generaal constateerde, dat zich bij de stukken een Duits aanvalsbevel met betrekking tot Den Haag bevond – een stuk dat in strijd met de geldende orders in het vliegtuig meegenomen was. Generaal Best was zich van de betekenis van de vondst terdege bewust. Spoedig werden de stukken naar de sectie inlichtingen (GS III) van het Algemeen Hoofdkwartier doorgegeven.

Het belangrijkste document dat er bij was, was het ongedateerde aanvalsbevel voor een van de bataljons die tot de 22ste *Luftlande-Division* behoorden – een bataljon dat op het vliegveld Ockenburg moest landen. Blijkens dit bevel had het als eerste taak, het vliegveld te veroveren en, ter verdediging, allerlei punten in de omgeving te bezetten, maar, zo heette het: '*Mit rest-*

¹ Molenaar: *De luchtverdediging*, VI, p. 70.